

ISSN (E): 2181-4570

BO`LAJAK TASVIRIY SAN`AT O`QITUVCHILARIDA BADIY-IJODIY MAHORATLARINI RIVOJLANTIRISHDA MANZARA JANRIDAN FOYDALANISH USULLARI.

Abdimuminov Muhammad Sodiq

**Namangan Davlat Universiteti Tasviriy san`at va muhandislik
grafikasi kafedrası Stajyor-o`qituvchisi**

abdimuminov2023@mail.ru

Annotatsiya: Yevropada peyzaj alohida janr sifatida Xitoy va Yaponiyaga qaraganda ancha kechroq paydo bo'lgan. O'rta asrlarda, faqat diniy kompozitsiyalar mavjud bo'lish huquqiga ega bo'lgan davrda, landshaft rassomlar tomonidan qahramonlarning yashash joyining tasviri sifatida talqin qilingan. Peyzaj janrining shakllanishida yevropalik miniatyurachilar muhim rol o'ynagan. O'rta asrlarda Frantsiyada, 1410-yillarda Burgundiya va Berri gersoglari sudlarida iste'dodli rassomlar, aka-uka Limburglar Berri gertsogi soat kitobi uchun maftunkor miniatyuralar yaratganlar. Fasllar va ularga mos dala ishlari va ko'ngilochar haqida hikoya qiluvchi bu nafis va rang-barang chizmalar tomoshabinga o'sha davr uchun mohirona nigoh bilan ishlangan tabiat manzaralarini namoyish etadi.

Kalit so'zlar: Peyzaj, Natyurmort, ritm, Pleyner, Perspektiva, Mastixin, Ton, tus, etyud, Xajm, Suv bo`yoq, akvrel, moybo`yoq, malbert, etyutnik, sepiya, soya yorug`.

Аннотация: В Европе пейзаж как отдельный жанр возник значительно позже, чем в Китае и Японии. В Средние века, когда дозволялось существование только религиозным композициям, пейзажисты интерпретировали их как изображения мест обитания главных героев. Европейская миниатюра сыграла важную роль в становлении пейзажного жанра. В средневековой Франции при дворах герцогов Бургундских и Беррийских в 1410-х годах талантливые художники братья Лимбург создавали очаровательные миниатюры для часовой книги герцога Беррийского. Эти изящные и красочные рисунки, повествующие о временах года и соответствующих им полевых работах и развлечениях, показывают зрителю искусно созданные для того периода природные ландшафты.

Ключевые слова: Пейзаж, Натюрморт, Ритм, Ралайнер, Перспектива, Мастихин, Тон, Оттенок, Этюд, Размер, Акварель, Акварель, Акварель, Мальберт, Этютник, Сепия, Теневой свет.

Annotation: In Europe, landscape emerged as a separate genre much later than in China and Japan. In the Middle Ages, at a time when only religious compositions were allowed to exist, landscape painters interpreted them as depictions of the protagonists' habitats. European miniatures played an important role in the formation of the landscape genre. In medieval France, in the courts of the Dukes of Burgundy and Berry in the 1410s, talented artists, the Limburg brothers created charming miniatures for the Duke of Berry clock book. These elegant and colorful drawings, which tell the story of the seasons and the field work and entertainment that suits them, show the viewer the natural landscapes skillfully designed for that period.

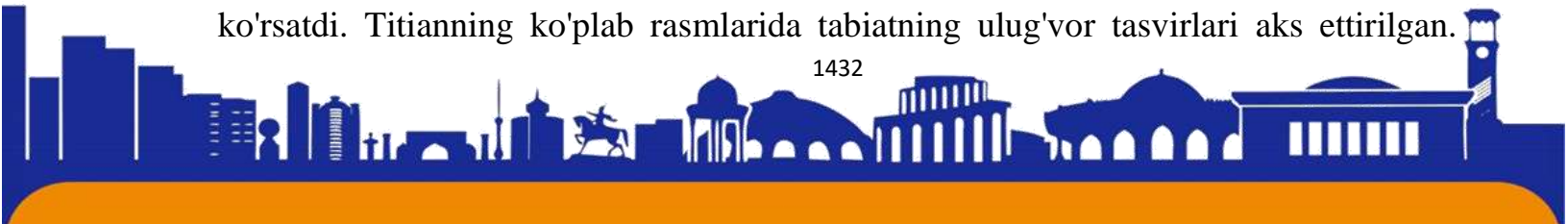
Keywords: Landscape, Still Life, Rhythm, Plain, Perspective, Mosaic, Tone, Tint, Etude, Size, Watercolor, Watercolor, Watercolor, Malbert, Etyutnik, Sepiya, Shadow Light.

Kirish: Peyzajning tasviriy san'at janri sifatida shakllanishi Fransuz tilidan tarjima qilingan "peyzaj" (paysage) so'zi "tabiat" degan ma'noni anglatadi. Tasviriy san'atda janr shunday nomlanadi, uning asosiy vazifasi tabiiy yoki inson tomonidan o'zgartirilgan tabiatni takrorlashdir. Bundan tashqari, manzara - bu rasm yoki chizmachilikdagi o'ziga xos san'at asari, tabiatni tomoshabinga ko'rsatadi. Bunday asarning "qahramoni" tabiiy motiv yoki muallif tomonidan o'ylab topilgan tabiiy motivdir. Peyzaj elementlarini hatto tosh tasvirida ham uchratish mumkin. Neolit davrida ibtidoiy ustalar g'orlar devorlarida daryolar yoki ko'llar, daraxtlar va tosh bloklarni sxematik tarzda tasvirlagan. Qadimgi Sharq va Krit san'atida manzara naqshlari devor rasmlarida juda keng tarqalgan tafsilotdir. Mustaqil janr sifatida manzara VI-asrda Xitoy san'atida paydo bo'lgan. O'rta asrlardagi Xitoyning rasmlari atrofda dunyoni juda she'riy tarzda etkazadi. Asosan ipak ustidagi siyohda ishlangan bu asarlarda ma'naviy va ulug'vor tabiat chegarasiz ulkan olam sifatida namoyon bo'ladi. Evropada peyzaj alohida janr sifatida Xitoy va Yaponiyaga qaraganda ancha kechroq paydo bo'lgan. O'rta asrlarda, faqat diniy kompozitsiyalar mavjud bo'lish huquqiga ega bo'lgan davrda, landshaft rassomlar tomonidan qahramonlarning yashash joyining tasviri sifatida talqin qilingan. Peyzaj rasmining shakllanishida yevropalik miniatyurachilar muhim rol o'ynagan. O'rta asrlarda Frantsiyada, 1410-yillarda Burgundiya va Berri gersoglari sudlarida iste'dodli rassomlar, aka-uka Limburglar Berri gertsogi soat kitobi uchun maftunkor miniatyuralar yaratdilar. Fasllar va ularga mos dala ishlari va ko'ngilochar haqida hikoya qiluvchi bu nafis va rang-barang

chizmalar tomoshabinga o'sha davr uchun mohirona nigoh bilan ishlangan tabiat manzaralarini namoyish etadi. Peyzajga bo'lgan qiziqish Ilk Uyg'onish davri rasmida sezilarli. Rassomlar hanuzgacha makonni etkazishda, uni miqyosda bir-biriga mos kelmaydigan landshaft elementlari bilan chalkashtirib yuborishda juda qobiliyatsiz bo'lsa-da, ko'plab rasmlar rassomlarning tabiat va insonning uyg'un va yaxlit qiyofasiga erishish istagidan dalolat beradi. Peyzaj motivlari Oliy Uyg'onish davrida muhimroq rol o'ynay boshladi. Ko'pgina rassomlar tabiatni diqqat bilan o'rganishni boshladilar. Qanotlar ko'rinishidagi fazoviy rejalarining odatiy qurilishini, miqyosda nomuvofiq bo'lgan tafsilotlar to'plamini rad etib, ular chiziqli istiqbol sohasidagi ilmiy ishlanmalarga murojaat qilishdi. Endi yaxlit rasm sifatida taqdim etilgan landshaft badiiy syujetlarning eng muhim elementiga aylanadi. Shunday qilib, rassomlar tez-tez murojaat qiladigan qurbongoh kompozitsiyalarida landshaft oldingi planda inson qiyofalari bilan sahnaga o'xshaydi. Bunday aniq taraqqiyotga qaramay inson qiyofalari bilan sahnaga o'xshaydi. Bunday aniq taraqqiyotga qaramay, XVI-asrgacha rassomlar o'z asarlarida manzara tafsilotlarini faqat diniy sahna, janr kompozitsiyasi yoki portret uchun fon sifatida kiritdilar. Buning eng yorqin misoli Leonardo da Vinchi chizgan mashhur Mona Liza portreti (taxminan 1503 yil, Luvr, Parij). Buyuk rassom o'z tuvalida inson va tabiat o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ajoyib mahorat bilan tasvirlab berdi, ko'p asrlar davomida Mona Liza oldida tomoshabinni hayratda qoldirgan uyg'unlik va go'zallikni namoyish etdi. Asta-sekin manzara boshqa badiiy janrlardan tashqariga chiqdi. Bunga dastgoh rasmining rivojlanishi yordam berdi. Landshaft janrining yaratilishida venetsiya maktabining ustalari muhim rol o'ynagan. Peyzajga katta ahamiyat bergan birinchi rassom XVI asr boshlarida ishlagan Giorgiona edi. Tabiat uning "Momaqaldiroq" (taxminan 1506-1507, Akademiya galereyasi, Venetsiya) kartinasidagi bosh qahramondir. Ushbu tuvaldagi manzara endi inson yashaydigan muhit emas, balki his-tuyg'ular va kayfiyatlarning tashuvchisi. "Momaqaldiroq" tomoshabinni tabiat olamiga sho'ng'ishga, uning ovozlarini diqqat bilan tinglashga taklif qiladi. Suratda tafakkurga, ustoz yaratgan she'riy olamiga kirib borishga chorlovchi hissiy boshlanish birinchi o'ringa chiqadi. Rasmning bo'yalishi juda katta taassurot qoldiradi: yashil va yerning chuqur, sokin ranglari, osmon va suvning qo'rg'oshin-ko'k soyalari va shahar binolarining oltin-pushti ohanglari. Giorgiona keyinchalik Venetsiyalik maktabni boshqargan Titianga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Titianning ko'plab rasmlarida tabiatning ulug'vor tasvirlari aks ettirilgan.

Soyali bog'lar juda yoqimli, unda kuchli daraxtlar sayohatchini jazirama quyoshdan himoya qiladi. Qalin o'tlar orasida cho'ponlar, uy hayvonlari va yovvoyi hayvonlarning suratlari ko'rinadi. Daraxtlar va o'simliklar, odamlar va hayvonlar yagona tabiat olamining go'zal va mahobatli farzandlaridir. Titianning "Misrga parvoz" asarida allaqachon fondagi tabiat tasviri Muqaddas oilaning Misrga parvozining qayg'uli sahnasini qoplaydi. 16-asrda Shimoliy Evropada landshaft rasmda ham kuchli mavqega ega bo'ldi. Gollandiyalik rassom Pieter Brueghel Elder ijodida tabiat tasvirlari muhim o'rin tutadi. Usta fasllarga bag'ishlangan rasmlarida shimolning shiddatli manzaralarini samimiy va she'riy tarzda ko'rsatgan. Brueghelning barcha landshaftlari kundalik faoliyat bilan shug'ullanadigan odamlarning figuralari bilan jonlantirilgan. Ular o't o'radi, javdar o'radi, podalar haydaydi, ov qiladi. Inson hayotining sokin va shoshqaloq ritmi ham tabiat hayotidir. Brueghel o'z asari bilan isbotlashga urinayotganga o'xshaydi: osmon, daryolar, ko'llar va dengizlar, daraxtlar va o'simliklar, hayvonlar va odamlar koinotning zarralari, bir va abadiydir. XVII-asrda Gollandiya rasmining va uning barcha janrlarining g'ayrioddiy gullashi kuzatildi, ulardan eng keng tarqalgani peyzaj rasmidir. Gollandiyalik landshaft rassomlari o'zlarining tuvallarida dunyoning barcha ko'rinishlarida keng qamrovli rasmni olishga muvaffaq bo'lishdi. Rassomlar ijodida insonning o'z zaminidan g'ururlanishi, dengiz go'zalligi, ona dalalari, o'rmonlari, ariqlari uchun hayrat tuyg'ulari ifodalanadi. Atrofdagi dunyoga samimiy va cheksiz muhabbat hissi golland peyzaj rassomlarining barcha asarlarida seziladi. Lirik tuyg'u va she'riy joziba bilan to'la kartinalarda yilning turli vaqtlarida va kunning turli soatlarida atrofdagi olam tasvirlangan. Ko'pgina golland landshaftlari tabiatning tabiiy ranglariga yaqin bo'lgan ochiq kumush, zaytun-oxra, jigarrang ranglardan iborat bo'lgan jism rang bilan ajralib turadi. Tuvakga marvaridga o'xshash nozik chiziqlar bilan qo'yilgan bu ranglar atrofdagi dunyoning moddiyligini ishonchli va real tarzda ifodalaydi. Ispaniya, Italiya va Fransiyaning realistik san'ati ham landshaft rasmining rivojlanishida o'z o'rnini egalladi. Diego Velaskes ijodida buyuk ispan ustasining nozik mushohadalarini aks ettiruvchi landshaftlar mavjud ("Villa Medici manzarasi", 1650-1651, Prado, Madrid). Velaskes ko'katlarning yangiligini, daraxtlarning barglari va baland tosh devorlardan sirpanib o'tadigan iliq yorug'lik soyalarini mahorat bilan etkazadi. Velaskesning rasmlari plener rasmining paydo bo'lishidan dalolat beradi: ustaxonalardan chiqib, rassomlar tabiatni yaxshiroq o'rganish uchun ochiq havoda ishlashga kelishdi. XVII-asrda klassitsizm san'atida ideal landshaft yaratish tamoyillari

rivojlandi. Klassikistlar tabiatni aql qonunlariga bo'ysunadigan dunyo sifatida talqin qilganlar. Italiyada ishlagan frantsuz rassomi Nikolya Pussen qahramonlik manzarasining yaratuvchisiga aylandi. Pussenning olam ulug'vorligini ko'rsatuvchi rasmlarida mifologik personajlar, tomoshabinda yuksak tuyg'ularni tarbiyalovchi qahramonlar yashaydi. San'atning asosiy maqsadi insonni tarbiyalash, deb hisoblagan ijodkor dunyoning tartib va oqilona tuzilishini asosiy qadriyat deb bilgan. U asarlarni muvozanatli kompozitsiya bilan chizgan, fazoviy rejalarni aniq tuzgan va ranglarni qat'iy qoidalarga muvofiq taqsimlagan. Tabiat barokko ustalarining tuvallarida boshqacha ko'rinadi. Klassikistlardan farqli o'laroq, ular atrofdagi dunyoning dinamikasini, elementlarning notinch hayotini etkazishga intilishadi. Shunday qilib, Fleming Piter Pol Rubensning landshaftlari yerning qudrati va go'zalligini aks ettiradi, bo'lish quvonchini tasdiqlaydi, tomoshabinlarda nekbinlik tuyg'usini uyg'otadi. Yuqorida aytilganlarning barchasini uning "Kamalak manzarasi" bilan bog'lash mumkin, unda usta ufqni tark etuvchi kengliklar, baland tepaliklar va ulug'vor daraxtlar, keng tarqalgan qishloqlar, cho'ponlar va cho'ponlar, sigirlar va qo'ylar podalari bo'lgan vodiyni tasvirlagan. Ajoyib manzara nozik rang-barang ranglar bilan porlayotgan kamalak bilan bezatilgan. XVIII-asrda Fransiya san'atida peyzaj tasviri yanada rivojlandi. "Jasoratli bayramlar rassomi" deb atalgan Antuan Vatto ajoyib bog'lar fonida hayolli sahnalarni chizdi. Uning nozik va titroq ranglar bilan yaratilgan manzaralari juda hissiyotli, ular turli xil kayfiyat tuslarini beradi ("Kitera oroliga ziyorat", 1717, Luvr, Parij). Rokoko san'atining ko'zga ko'ringan namoyandasi frantsuz rassomi Fransua Baucher bo'lib, u shahvoniy jozibaga to'la manzaralarni yaratdi. Go'yo ko'k, pushti, kumush soyalardan to'qilgandek, ular yoqimli sehrlil tushlar kabi ko'rinadi ("Beauvais yaqinidagi landshaft", Ermitaj, Sankt-Peterburg). XVIII-asrning ikkinchi yarmida san'atda tabiatga yangi munosabat paydo bo'ldi. Ma'rifat davrining landshaft rasmida san'atning avvalgi oddiy an'anaviyligidan asar ham qolmadi. Rassomlar tomoshabinga estetik idealga o'rnatilgan tabiiy tabiatni ko'rsatishga harakat qilishdi. Bu davrda ishlagan ko'plab rassomlar antik davrga murojaat qilib, unda shaxsiy erkinlik prototipini ko'rishdi. Oddiy qishloq tabiatining go'zalligini tomoshabinga frantsuz peyzaj rassomlari - Barbizon maktabi vakillari: Teodor Russo, Jyul Dyupre va boshqalar ochib berdi. Vallerlar yordamida titroq havo muhitini etkazishga intilgan Kamil Korotning rasmi, Barbizonlar san'atiga yaqin. Kamil Korot frantsuz impressionistlari tomonidan o'zidan oldingi deb hisoblangan. Klod Mone, Kamil

Pissarro, Alfred Sislining plener landshaftlari rassomlarning yorug'lik va havoning o'zgaruvchan muhitiga chuqur qiziqishini aks ettiradi. Impressionistlarning asarlari nafaqat qishloq tabiatini, balki zamonaviy shaharning jo'shqin va dinamik dunyosini ham ko'rsatadi. Impressionistlarning o'zgartirilgan an'analaridan post-impressionist rassomlar o'zlarining rasmlarida foydalanganlar. Monumental san'at nuqtai nazaridan Pol Sezan tabiatning ulug'vor go'zalligi va kuchini ifodalaydi. Vinsent van Gogning manzaralari ma'yus, fojiali tuyg'ularga to'la. Quyoshning suv yuzasida aks etishi, dengiz havosining titrashi va ko'katlarning tozaligi Jorj Seurat va Pol Signacning divizionistik texnikada ishlangan rasmlari orqali aks ettirilgan. Rus rasmida peyzaj alohida o'rin tutadi. Birinchi marta sxematik tarzda uzatilgan landshaft motivlari qadimgi rus ikonka rasmlarida paydo bo'ldi. Qadimgi piktogrammalarda Masihning, Xudoning onasi, avliyolar va farishtalarning siymolari shartli landshaft fonida tasvirlangan, bu erda past tepaliklar qoyali maydonni, zotini aniqlash mumkin bo'lmagan noyob daraxtlar o'rmonni, va xayoliy hajmlardan mahrum bo'lgan binolar ibodatxonalar va xonalardan iborat edi. XVIII-asrda Rossiyada paydo bo'lgan birinchi landshaftlar ajoyib saroylar va bog'larning topografik ko'rinishlari edi. Yelizaveta Petrovna davrida Sankt-Peterburg va uning atrofi manzaralari aks ettirilgan gravyuralar atlasini nashr etilgan bo'lib, u M. I. Maxayevning rasmlari bo'yicha tayyorlangan. Lekin faqat Semyon Fedorovich Shchedrin asarlarining paydo bo'lishi bilan biz rus rangtasvirida peyzaj alohida janr sifatida shakllangan deb aytishimiz mumkin. Shchedrinning zamondoshlari M.M. landshaftni rivojlantirishga o'z hissalarini qo'shdilar. Ivanov va F.Ya. Alekseev. Alekseevning rasmi yosh rassomlarga ta'sir qildi - M.N. Vorobyev, S.F. Galaktionova, A.E. San'atini Sankt-Peterburgga bag'ishlagan Martynov: uning saroylari, qirg'oqlari, kanallari, bog'lari. M.N. Vorobyov ajoyib manzara rassomlarining butun galaktikasini tarbiyaladi. Ular orasida aka-uka G.G. va N.G. Chernetsov, K.I. Rabus va boshqalar. Sankt-Peterburg atrofi manzaralari bilan bir qator ajoyib litografik akvarel landshaftlari A.P. Bryullov, mashhur K.P.ning ukasi. Keyinchalik me'mor bo'lgan Bryullov. Ammo bu ustalarning asarlari Italiya tabiatining yorqin go'zalligini o'z asarlarida aks ettirgan Silvestr Feodosievich Shchedrinning rasmlari yonida so'nadi. XIX-asrning o'rtalariga kelib, rus peyzaj rasmida tabiatni estetik idrok etishning ma'lum tamoyillari va uni ko'rsatish usullari shakllandi. Vorobyov maktabidan uning shogirdlari tomonidan qabul qilingan romantik an'analar keladi. Ular orasida erta vafot etgan M.I. Lebedev, L.F. Lagorio va I.K. San'atning

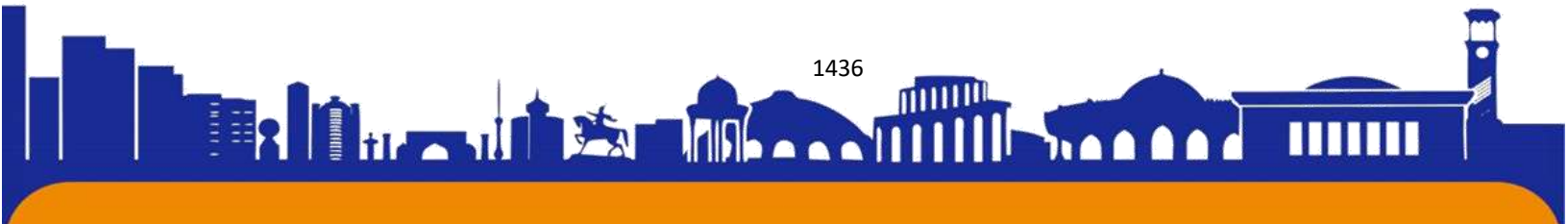

asosiy mavzusi dengiz bo'lgan Aivazovskiy. Rus rassomchiligida A.K.ning ijodi alohida o'rin tutadi. Savrasov milliy lirik manzaraning asoschisiga aylandi. Savrasov o'zining shogirdi va do'sti, peyzaj rassomi L.L. Kamenev. Rus peyzaj rasmidagi lirik tendentsiyaga parallel ravishda epik landshaft rivojlandi, uning taniqli vakili M.K. Klodt, tomoshabinga Rossiyaning yaxlit qiyofasini taqdim etadigan landshaft rasmini yaratishga intildi. XIX-asrning ikkinchi yarmida I.I. kabi mashhur rassomlar. Shishkin, F.A. Vasilev, A. Kuindji, A.P. Bogolyubov, I.I. Levitan. Lirik Levitan manzarasi an'alarini rassomlar I.S. Ostrouxov, S.I. Svetoslavskiy, N.N. Dubovskiy. XX-asrning peyzaj rasmlari I.E. nomlari bilan bog'liq. Grabar, A.A. Rilova, K.F. Yuon. Simvolistik san'at ruhida P.V. Kuznetsov, N.P. Krimov, M.S. Saryan, V.E. Borisov-Musatov. 1920-yillarda sanoat landshafti rivojlandi (bu turdagi landshaft janriga qiziqish M.S. Saryan va K.F. Bogaevskiy ijodida ayniqsa yaqqol seziladi).

Xulosa: Tabiat tasvirlari tabiat, uning qonuniyatlari haqidagi tasavvurlar (olam gumbazi, oy, quyosh, yulduzlar, dunyo mamlakatlarining shartli belgilari) yuzaga kelgan payt (neolit)dan o'z ifodasini topgan. Qadimgi Sharq madaniyatida tabiatni yaxlit holda ko'proq aniq hususiyatlarga ega bo'la boshlagan hodisalar muhiti degan tasavvur shakllangan. Miloddan avvalgi XVI-XV-asrlar Qadimgi Sharq (Babil, Ossuriya, Misr) devoriy rasmlari va bo'rtma tasvirlaridagi jang, ov va boshqa lavhalarda M.ning ayrim bo'laklari mavjud. Misr devoriy rasmlari va bo'rtma tasvir (relyef)larida ilk bor bezaklar ritmi orqali hayvonot, o'simlik va tabiiy hodisalarning ishonarli ta'sirchan birligiga erishilgan. Shularni takiklash joizki qadimgi va hozirgi dunyo ma'daniyatida barchasi tasviriy va amaliy san'atlarni o'zida mujassam etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. А.Амануллаев. Научно-методические основы подготовки студентов вузов к управлению работой кружков резьбы по ганчу. Автореф. Дисс. канд. пед. наук-Т.: 2001,-21 с.
2. Amanullaev, A.A. (2022). BO'LAJAK TASVIRIY SAN'AT O'QITUVCHILARINI TAYYORLASHDAGI HOZIRGI MASALALAR. *ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW* ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603 , 11 (03), 1-3.
3. Amanullaev, A. (2022). SPECIFIC FACTORS OF COMPREHENSIVE STUDY AND ANALYSIS OF THE HISTORY AND CULTURE OF THE UZBEK

PEOPLE. *ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW* ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603, 11(02), 1-4.

4. Sodiq, A. M. (2022). TO BE ABLE TO ANALYZE AND INTERPRET THE ARTISTIC VALUE OF COMPOSITION IN WORKS OF FINE ARTS AND TO INCREASE STUDENTS'KNOWLEDGE OF ARTISTIC PERCEPTION. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 11(03), 149-151.

5. Muhammad, A. (2022). MANZARA JANRIDA TARKIBI VA RANGNING ALOQASINI ILMIY O'RGANISHNING XUSUSIYATLARI. *ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW* ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603 , 11 (02), 5-8.

6. Dildora, A. (2022). TRAINING OF PROFESSIONALS WITH POSITIVE HUMAN QUALITIES IN THE LESSONS OF FINE AND APPLIED ARTS IN THE EDUCATION OF THE MODERN SPIRIT. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 11(03), 152-154.

7. Dildora, A. (2022). TRAINING OF PROFESSIONALS WITH POSITIVE HUMAN QUALITIES IN THE LESSONS OF FINE AND APPLIED ARTS IN THE EDUCATION OF THE MODERN SPIRIT. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 11(03), 152-154.

8. Dildora, A. (2022). TARIXIY YODIKLIK VA OSODIYATLARGA BOY QADIM SHAHARLARNING ZAMONAVIY QURILISHDAGI ARXITEKTURA SOHASIDAGI BA'ZI ZAMONAVIY MUAMMOLARNING OLIB ETISHI. *ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW* ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603 , 11 (02), 9-11.

9. Abdumo'Minova, D. A. Q. (2022). Talabalarga tasviriy san'atdan mashg'ulotlarni tashkil etishda qalamtasvirning nazariy qonunlardan foydalanish. *Science and Education*, 3(9), 467-473.

10. Baymetov, B. B., & Sharipjonov, M. S. O. (2020). Development Of Students' Descriptive Competencies In Pencil Drawing Practice. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 2(08), 261-267.

ISSN (E): 2181-4570

11. Baymetov, B., & Sharipjonov, M. (2021). OLIY PEDAGOGIK TA'LIMDA TALABALARGA INSON QIYOFASINI AMALIY TASVIRLASH JARAYONIDA IJODIY KOMPYETYENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH. *Academic Research in Educational Sciences*, 2(3), 1066-1070.

12. Boltaboyevich, B. B., & Shokirjonugli, S. M. (2020). Formation of creative competences of the fine art future teachers describing geometrical forms (on sample of pencil drawing lessons). *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 10(5), 1996-2001.

13. Байметов, Б., & Шарипжонов, М. (2020). ОЛИЙ ПЕДАГОГИК ТАЪЛИМДА ТАЛАБАЛАР ИЖОДИЙ ҚОБИЛИЯТЛАРНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА ИНДИВИДУАЛ ТАЪЛИМ БЕРИШ МЕТОДИКАСИ (ҚАЛАМТАСВИР МИСОЛИДА). *Academic research in educational sciences*, (4), 357-363.

14. Байметов, Б. Б., & Шарипжонов, М. Ш. (2020). ТАСВИРИЙ САНЪАТДАН МАЛАКАЛИ ПЕДАГОГ КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШДА НАЗАРИЙ ВА АМАЛИЙ МАШҒУЛОТЛАРНИНГ УЙҒУНЛИГИ. *ИННОВАЦИИ В ПЕДАГОГИКЕ И ПСИХОЛОГИИ*, (SI-2№ 3).

15. Sharipjonov, M. S. O. G. L. (2021). OLIY PYEDAGOGIK TA'LIMDA TALABALARGA MUAMMOLI MASHG'ULOTLARNI TASHKIL ETISH TECHNOLOGIYALARI. *Science and Education*, 2(2), 435-443.

16. Шарипжонов, М. Ш. (2020). Бўлажак тасвирий санъат ўқитувчисининг касбий маҳоратларини такомиллаштиришда амалий машғулотларни ташкил этиш методикаси. *Молодой ученый*, (43), 351-353.

17. Шарипжонов, М., & Икромова, М. Д. (2018). TASVIRIY SAN'ATDA ANIMALIZM JANRI. *Научное знание современности*, (5), 94-96.

18. oglu Sharipjonov, M. S. OLIY PYEDAGOGIK TA'LIMDA TALABALARGA MUAMMOLI MASHG'ULOTLARNI TASHKIL ETISH TECHNOLOGIYALARI.

19. Рузинов, Б., & Абдуллаев, А. (2021). Кўхна Ахсикент. *Общество и инновации*, 2(2/S), 692-698.

20. Рўзинов, Б. А., Нуриддинов, Б. Х., & Каримбоев, Х. Қ. Ў. (2021). МОДДИЙ МАДАНИЙ МЕРОС ОБЪЕКТЛАРИ ОРҚАЛИ ТАЛАБАЛАРНИНГ

МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАРИМИЗГА БЎЛГАН МЕҲРИНИ УЙЎТИШ. *Academic research in educational sciences*, 2(3), 99-108.

21. Ruzinov, V. A. (2022). Akhsikent Earthquake. *Texas Journal of Multidisciplinary Studies*, 9, 209-212.

22. Рўзинов, В. А., Нуриддинов, В. Х., & Умаров, Х. (2021). ФАРҒОНА ВОДИЙСИ АМАЛИЙ САНЪАТИНИНГ ТАЪЛИМ ТАРБИЯДАГИ ЎРНИ. *Academic research in educational sciences*, 2(3), 117-123.

23. Қозоқов Т, Р. Б., & Воҳидов, А. (2020). Буюкларга бешик бўлган Ахсикент ёхуд Фарғона алломалари. *Тошкент: Наврўз*.

24. Рўзинов, В., Режабова, С., & Исмоилов, Ю. (2013). Қосимов А. Наманган вилояти маданий мероси. *Наманган: Наманган*.

25. Рўзинов, В., & Ражабова, С. (2006). Наманган вилояти маданий меросидан лавҳалар. *Наманган нашриёти*.

26. Qozoqov, T., Ruzinov, V., & Vohidov, A. (2018). Ibrat nigohidagi Axsikent. *Toshkent: Navroz*.

27. Қозоқов Т, Р. Б., & Воҳидов, А. (2018). Ибрат нигоҳидаги Ахсикент. *Тошкент: Наврўз*.

28. Исмоилов, Ю., & Рўзинов, В. (2013). Ахсикент-қадимги фарғона пойтахти. *Наманган: Наманган нашриёти*.

29. Ruzinov, V. A. (2023). TASVIRIY SAN'AT RIVOJLANISH TARIXI VA BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATLI JHATLARINI O'RGANISH VA TAXLIL QILISH. *MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEARCH*, 2(19), 1-8.

30. Ruzinov, V. A. (2022). FARGONA VODIYSI AMALIY SANATI. *Journal of new century innovations*, 10(3), 70-74.

31. Nuriddinov, V., & Ruzinov, V. (2021). Namangan, The City Of Flowers. *The American Journal of Interdisciplinary Innovations and Research*, 3(01), 35-38.

